

Juridiska fakultetskansliet

Finansdepartementet

Remiss av Utvidgad avdragsrätt för sponsring m.m. Slutbetänkande av Utredningen om Skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet (SOU 2026:5)

Slutbetänkandet Utvidgad avdragsrätt för sponsring m.m. (SOU 2026:5) rör en utvidgad avdragsrätt för sponsringsutgifter genom införandet av en ny bestämmelse i inkomstskattelagen (1999:1229, IL). Syftet med den föreslagna bestämmelsen kan beskrivas som att utgifter avsedda att stärka företags anseende – och som idag enligt rättspraxis faller under avdragsförbudet för gåvor – ska vara avdragsgilla. En strävan i slutbetänkandet är även att bestämmelsen utformas på ett sätt som minskar risken för att nya tolkningsproblem uppstår och tydliggör avgränsningen mot ej avdragsgilla utgifter som exempelvis gåvor och personliga levnadskostnader.

Stockholms universitet har genom remiss beretts tillfälle att avge yttrande avseende slutbetänkandet. Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet har inga särskilda synpunkter angående de val som görs i slutbetänkandet avseende exempelvis att utforma förslaget som en avdragsrätt i 16 kap. IL, att inte begränsa avdragsrätten till utgifter för just ”sponsring” och att undanta politisk samt religiös verksamhet. Vad gäller den föreslagna bestämmelsens närmare utformning i förhållande till det eftersträvade syftet samt de tolknings- och gränsdragningsproblem som en avdragsrätt för anseendestärkande utgifter aktualiserar vill fakultetsnämnden särskilt framhålla följande.

Sponsring finns i många olika former och en reglering kommer därmed oundvikligen att innehålla vagheter samt tolknings- och gränsdragningsproblem. I fakultetsnämndens mening finns det emellertid risk att lagförslaget kan komma att resultera i fler oklarheter och gränsdragningsproblem än vad som är motiverat för att uppnå de eftersträvade målen. Några av de mer framträdande exemplen på oklarheter och gränsdragningsproblem utvecklas närmare under rubrikerna nedan.

Juridiska fakultetsnämnden

Tolkningsproblem rörande den föreslagna bestämmelsens relation till 16 kap. 1 § IL

Av den föreslagna bestämmelsen i 16 kap. 11 § IL följer att avdrag ska medges ”utöver vad som anges i 1 §”. Den citerade formuleringen riskerar i fakultetsnämndens mening att skapa oklarheter angående den föreslagna bestämmelsens relation till den allmänna avdragsbestämmelsen i 16 kap. 1 § IL om utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster. Syftet med den föreslagna bestämmelsen förefaller som sagt vara att avdrag ska medges för sådana anseendestärkande utgifter som idag enligt rättspraxis träffas av avdragsförbudet för gåvor i 9 kap. 2 § IL.¹ Nuvarande rättspraxis om sponsring och liknande utgifter kan tolkas som att anseendestärkande utgifter vilka träffas av avdragsförbudet för gåvor är utgifter för att förvärva eller bibehålla inkomster enligt 16 kap. 1 § IL, dvs. att det föreligger en regelkonkurrens mellan de två bestämmelserna.² Med en sådan tolkning faller anseendestärkande utgifter inom båda bestämmelsernas tillämpningsområde och avdragsförbudet för gåvor äger företräde framför den allmänna avdragsbestämmelsen. Utifrån det perspektivet är anseendestärkande utgifter således utgifter för att förvärva eller bibehålla inkomster enligt 16 kap. 1 § IL. Däremot är utgifterna inte avdragsgilla eftersom de samtidigt träffas av avdragsförbudet för gåvor i 9 kap. 2 § IL. Att den föreslagna bestämmelsen ska gälla utöver vad som anges i 16 kap. 1 § IL riskerar därmed att skapa oklarheter kring hur den föreslagna bestämmelsen förhåller sig till 16 kap. 1 § IL. Det finns även en risk att den föreslagna bestämmelsen kan komma att tolkas som att avdrag ska medges för mer än sådana anseendestärkande utgifter som idag är utgifter för att förvärva och bibehålla inkomster, men som träffas av avdragsförbudet för gåvor. Fakultetsnämnden menar därför att hänvisningen till 16 kap. 1 § IL bör utgå i den föreslagna bestämmelsen och att ett förtydligande bör göras i propositionen om förhållandet mellan den särskilda bestämmelsen om avdrag för anseendestärkande utgifter, den allmänna avdragsbestämmelsen samt bestämmelsen om avdragsförbud för gåvor.

Ej i lagtext uttryckta förutsättningar för avdrag

Av den föreslagna bestämmelsen följer att ”utgifter för att förbättra eller upprätthålla näringsverksamhetens anseende” ska dras av. Det framkommer inte några ytterligare förutsättningar för avdragsrätt i bestämmelsen utöver ett undantag för representation, vars avdragsrätt i stället regleras i 16 kap. 2 § IL, samt undantag för politisk och religiös verksamhet. Den föreslagna bestämmelsen kan därmed uppfattas innebära att avdragsrätten ska omfatta samtliga utgifter som ett företag har för att förbättra eller upprätthålla anseendet, oavsett om dessa utgifter består i att exempelvis skänka en del av överskottet till välgörande ändamål samt oavsett om företaget faktiskt kommunicerar uppgiften. Av slutbetänkandet framgår emellertid att det för avdragsrätt ska krävas att utgifterna ska avse en överenskommelse om sponsring eller ett liknande samarbete samt

¹ Jfr SOU 2026:5, s. 83.

² Se särskilt RÅ 2000 ref. 31 I (Opera-målet) där det i domskälen anges följande: ”En första fråga att ta ställning till vid prövningen av om sponsorn kan medges avdrag för sponsringen är om denna utgör en omkostnad för intäkternas förvärvande och bibehållande. [...] I förevarande fall finns inte anledning att underkänna de yrkade avdragen på den grunden att sponsorersättningen inte utgör omkostnad för intäkternas förvärvande eller bibehållande. Därmed måste ställning tas till frågan om avdragsrätten bortfaller av den anledningen att sponsorersättningen omfattas av förbudet mot avdrag för gåvor.”

att samarbetet måste förmedlas utåt.³ I fakultetsnämndens mening bör sådana villkor uttryckligen framgå i lagtexten, inte bara i förarbeten. Det bör vidare utvecklas vad som exempelvis avses med att samarbetet ska förmedlas utåt.

Av slutbetänkandet framgår även att det för avdragsrätt ska krävas att utgifterna är affärsmässigt motiverade.⁴ Så som fakultetsnämnden uppfattar slutbetänkandet syftar begreppet till att avgränsa utgifter i företagets näringsverksamhet från utgifter som inte tillhör näringsverksamheten.⁵ Vad som avses förefaller således vara det sedvanliga samband mellan utgifter och inkomster som följer av bland annat 16 kap. 1 § IL. Begreppet affärsmässigt motiverat används således med en vidare innebörd än i bland annat reglerna om uttag i 22 kap. IL samt ränteavdragsbegränsningsreglerna i 24 kap. IL. Mot bakgrund av detta bör enligt fakultetsnämnden ett annat begrepp övervägas för att undvika risken att tolkningsproblem uppstår.

Gränsdragningen mellan avdragsgilla anseendestärkande utgifter och anknyttande regler

En bestämmelse om avdragsrätt för anseendestärkande utgifter kan aktualisera anknyttande regler. Det vore enligt fakultetsnämnden önskvärt om en djupare analys genomförs av den föreslagna bestämmelsens relation till dessa för att minska risken för tolknings- och gränsdragningsproblem. Ett exempel som berörs i slutbetänkandet är gränsdragningen mellan vad som föreslås bli avdragsgilla anseendestärkande utgifter och sådana gåvor som lämnas av juridiska personer vilka ger rätt till skattereduktion. Juridiska personer kan från och med 2026 få skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet. I det avseendet uppfattar fakultetsnämnden slutbetänkandet som att utgångspunkten för gränsdragningen mellan avdragsrätt respektive skattereduktion bör vara att den föreslagna avdragsrätten inte gäller i de fall som gåvomottagaren ska lämna kontrolluppgift på grund av att gåvan kan utgöra underlag för skattereduktion.⁶ Kontrolluppgift ska lämnas av svenska och utländska gåvomottagare som efter ansökan godkänts som gåvomottagare.⁷ Fakultetsnämnden ifrågasätter för det första om gränsdragningen bör ske på sådana formella grunder eftersom materiellt lika fall i sådana fall riskerar att få olika beskattning. För det andra bör en sådan gränsdragning komma till uttryck i lagtexten, om gränsdragningen bedöms nödvändig.

³ Se SOU 2026:5, s. 84 respektive s. 85.

⁴ SOU 2026:5, s. 83.

⁵ Jfr SOU 2026:5, s. 118.

⁶ Se SOU 2026:5, s. 83.

⁷ Se 22 kap. 22 § skatteförfarandelagen (2011:1244) och 6–8 §§ lagen (2019:453) om godkännande av gåvomottagare vid skattereduktion för gåva.

Andra exempel på gränsdragningsproblem som fakultetsnämnden menar motiverar en djupare analys är gränsdragningen till avdragsförbudet för gåvor för företag med en större ägarkrets, relationen till uttagsbeskattning i de fall de anseendestärkande utgifterna avser varor eller tjänster samt den rättspraxis som finns om bland annat dolda värdeöverföringar, särskilt i företag med mindre ägarkrets.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Pernilla Leviner. Yttrandet har beretts av universitetslektor Alexandra Johansson och adjunkt Mattias Appelberg. Föredragande har varit utredare Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Pernilla Leviner

Karolina Alveryd